

der er i dette Dieblit blot eet, som jeg vil dvæle ved, nemlig med Hensyn til Legater. Vi have ikke i Almindelighed kunnet sige, hvorledes der skulde forholdes med dem; thi det maa beroe paa, hvorledes Bestemmelserne lyde i dem, og det vil meget let paa vedkommende Sted blive Gjenstand for en Rets sag, hvor Retten vil have at dømme, enten Communen skal have Legaterne til Skolevæsenet, eller om Legaterne skulle tilflyde Skolelærerne alene, hvilket jo blot kan bedømmes efter den Fortolkning, som Domstolene ville give Indholdet af de omtvistede Dispositioner; men Lovgivningsmagten kan ikke herom give nogen almindelig Bestemmelse.

J. M. Hansen: Det Spørgsmaal, som særligt er kommet under Dmtale, nemlig, hvorvidt man fremdeles skulde lade Skolelærerne selv opkræve eller paa anden Haand modtage Indleveringen af Degnetræven og andre smaa Afgifter, forekommer mig ikke ret vel bliver afgjort paa den bedste Maade, naar man alene lader sig bestemme af Hensynet til de enkelte Skolelæreres større eller mindre Disposition til at holde paa Honneuren eller til at opgive den. Det forekommer mig, at man dog maa tage denne Sag fra et andet Standpunct og spørge om, hvad man maatte ansee for det Unskeligste i dette Forhold, enten at paalægge Skolelærerne at modtage disse Afgifter af hver enkelt Mand for sig, eller at Communen bragte ham det Hele samlet paa eengang, og, naar man tager dette Forhold i dets Almindelighed, saa forekommer det mig virkelig, at det ikke let kan omtvives, at det er den retteste og unskeligste Maade, at Skolelæreren modtager under Cet, hvad han skal have af Communen. Det er vist i Reglen et temmelig ubehageligt Gjern, saaledes at modtage den enkelte Mand's Bidrag, naar man f. Ex. skal maale Kornet fra den enkelte Mand i Pøgle eller Potteviis, og der er Steder, hvor den enkelte Mand leverer Korn i Potteviis. Hvor man saaledes skal modtage det og særligt undersøge, om man i Dvalitet og Dvantitet faaer, hvad man skal have hos den enkelte Mand, og hvor Stik og Brug har udviklet sig til, at man skal beverte de Folk, der komme med disse smaa Indleveringer, der

troer jeg, at Skolelæreren er i en uheldig Stilling, og jeg troer heller ikke, at dette kan afvises med den Bemærkning, at enkelte ældre Skolelærere, der ikke længere bryde sig om Honneuren, ønske det; thi jeg troer, at man maa ønske, at alle Skolelærere holde paa Honneuren, og, er der Enkelte tilbage, der ikke holde paa Honneuren, saa ere jo Skoledistrictets Bedrøvere ingenlunde affaarne fra at vise dem al den Velvillie, de ville vise ham, og de kunne jo give ham saa mange og saa store materielle Beviser paa deres Velvillie, som de ville, fordi det ikke netop skeer ved Leveringen af disse smaa forffjellige Naturalyhjælper. De kunne jo hvilkensomhelst anden Tid og paa hvilkensomhelst anden Maade yde ham, hvad de ville yde ham, og han vil jo ved denne Leilighed kunne give dem den samme Bevertning, han hidtil har givet dem, naar de have bragt ham deres Degnetræve, eller hvad de ellers falde det. De, der altsaa ville vedblive at vise ham Velvillie, ere ikke forhindrede derfra; men jeg troer, at Forholdet i det Hele lider under, at man vedligeholder en saadan Opkrævningsmaade. Lader os see til de højere stillede Embedsmænd, der ogsaa modtage en Deel af deres Løn igjennem Naturalpræstationer. Jeg troer, at disse saameget som muligt see at blive frie for selv at modtage dem in natura fra den Enkelte (Flere Stemmer: Nei!). Ja, man siger Nei; men jeg troer idetmindste at have Erfaring om, at den største Deel eller idetmindste Mange accordere med en Kjøbmand om, at han modtager Varerne for dem, og at de bede de Vedkommende, der skulle yde dem, om at levere dem til Kjøbmanden, og lade Kjøbmanden modtage Maalet og eftersee Varerne. Dette viser jo ogsaa, at man føler sig generet ved selv at skulle gjøre noget Saadant. Jeg kan heller ikke indsee, hvorledes mange af disse Embedsmænd skulde kunne overkomme at modtage disse Naturalpræstationer hos den Enkelte. Lad os sætte, at en Biskop, der har en Bispstiende, skulde reise omkring i hele Stiftet, for hos enhver Mand at modtage disse Tiender og see paa Maalet og Dvanliten; jeg kan ikke forstaa, hvorledes han skulde kunne overkomme det. Har man ikke ogsaa affattet Dommer- og Skriverkornet, og har